

I. Furtul

I. Intervenția unei legi penale mai favorabile. Contestație la executare. Admisibilitate. Furt cu consecințe deosebit de grave

C. pen., art. 15 alin. (1), art. 146,
art. 209 alin. (2) lit. a), g) și i) și alin. (3)¹⁾
C. proc. pen., art. 461 lit. d)

Admisibilitatea contestației la executare întemeiată pe dispozițiile art. 15 C. pen. nu este afectată de împrejurarea că, potrivit legii noi, fapta săvârșită de condamnat ar primi o altă încadrare juridică. Noua încadrare juridică este analizată de instanță cu ocazia soluționării contestației, fără ca pe această cale să se ajungă la o schimbare a încadrării juridice a faptei pentru care petentul a fost condamnat definitiv.

Încadrarea juridică rămâne cea stabilită în hotărârea contestată, însă pe calea contestației se poate ajunge la reducerea pedepsei ca urmare a aplicării legii penale mai favorabile.

*Tribunalul București, Secția I penală, sentința nr. 215
din 21 februarie 2005, nepublicată*

Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 6 ianuarie 2005 sub nr. 119/2004 petentul Ș.Ș.O. a formulat contestație la executare cu privire la sentința penală nr. 310 din 8 iunie 1999 a Tribunalului București.

În motivarea cererii petentul a arătat că solicită deducerea din pedeapsa aplicată de 12 ani închisoare a duratei executate de la 2 iulie 1998 la zi, precum și reducerea pedepsei aplicate cu 3 ani și emiterea unui nou mandat de executare.

În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 15 C. pen. și ale art. 461 lit. d) C. proc. pen.

¹⁾ Art. 209 alin. (3) a fost modificat prin Legea nr. 456/2001, prevederile lui fiind preluate identic de art. 209 alin. (4) în forma modificată.

La dosar s-a depus copia sentinței penale nr. 310 din 8 iunie 1999 a Tribunalului București, Secția I penală, un referat întocmit de Biroul Executări Penale precum și un referat întocmit de Penitenciarul Rahova.

Analizând actele și lucrările dosarului și având în vedere întreg materialul probator administrat tribunalul constată că cererea este fondată, urmând a o admite.

Astfel, se reține că prin sentința penală nr. 310 din 8 iunie 1999 a Tribunalului București, Secția I penală, petentul Ș.Ș.O. a fost condamnat la o pedeapsă de 12 ani închisoare, în baza art. 208 raportat la art. 209 alin. (2) lit. a), e), g) și alin. ultim C. pen. cu aplicarea art. 41 alin. (2), art. 75 lit. c) și art. 37 lit. b) ale aceluiași cod.

S-a dedus prevenția de la 2 iulie 1998 la 8 iunie 1999.

S-a emis MEPI nr. 465/2000.

În aplicarea dispozițiilor art. 73 din Legea 302/2004 petentul a fost arestat de la 2 iulie 1998, perioada de încarcerare urmând să expire la 1 iulie 2010.

Condamnatul a executat până în prezent o perioadă de 6 ani, 7 luni și 19 zile din pedeapsa aplicată și așa cum rezultă din referatul întocmit de Penitenciarul Rahova a fost sancționat disciplinar de două ori și a fost recompensat de 8 ori cu suplimentarea drepturilor la pachet vizită.

Având în vedere cuantumul prejudiciului la data producerii acestuia (120.500.000 de lei) și dispozițiile art. 146 C. pen., în vigoare la data soluționării definitive a cauzei (potrivit cărora prin consecințe deosebit de grave se înțelegea o pagubă materială mai mare de 50.000.000 de lei), fapta petentului a fost încadrată în dispozițiile art. 208 raportat la art. 209 alin. (1) lit. a), g), i) și alin. ultim C. pen., cu aplicarea art. 41 alin. (2) al aceluiași cod.

După rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, la 12 noiembrie 1998 a intrat în vigoare O.U.G. nr. 207/2000 care a modificat dispozițiile art. 146 C. pen., în sensul că, prin consecințe deosebit de grave se înțelege o pagubă materială mai mare de 1 miliard de lei. Ordonanța sus-menționată a fost aprobată și modificată prin Legea nr. 456/2001, intrată în vigoare la 25 iulie 2001, stabilind că prin consecințe deosebit de grave se înțelege o pagubă materială mai mare de 2 miliarde de lei.

În consecință, aplicarea legii noi ar determina încadrarea juridică a faptei inculpatului în infracțiunea prevăzută de art. 208 raportat la

art. 209 alin. (2) lit. a), g) și i) cu aplicarea art. 41 alin. (2) C. pen., sancționată cu pedeapsa închisorii de la 3 la 15 ani.

Având în vedere că petentul a fost condamnat la 12 închisoare, rezultă că dispozițiile aplicabile pentru soluționarea contestației de față sunt cele prevăzute de art. 461 lit. d) raportat la art. 458 C. proc. pen., cu referire la art. 15 alin. (1) C. pen., deoarece pedeapsa aplicată este mai mică decât maximumul special prevăzut de legea nouă.

Tribunalul apreciază ca admisibilă contestația la executare chiar dacă soluționarea acesteia implică, datorită modificării art. 146 C. pen., raportarea la alte dispoziții legale decât cele avute în vedere la stabilirea încadrării juridice prin hotărârea de condamnare rămasă definitivă, ce a fost contestată.

Instanța este datoare să verifice mai întâi îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 15 alin. (1) și anume:

- existența unei hotărâri definitive de condamnare;
- pedeapsa aplicată să nu fi fost executată în întregime;
- intervenirea unei legi noi care să prevadă o pedeapsă mai ușoară;
- pedeapsa aplicată să fie mai mică decât maximumul special prevăzut de legea nouă.

Cu privire la cea de a treia condiție, deși art. 15 alin. (1) C. pen., folosește sintagma: „o lege care prevede o pedeapsă mai ușoară”, apreciem că aceste dispoziții trebuie interpretate ca „o lege penală mai favorabilă”, prin raportare la art. 13 C. pen., având în vedere denumirea marginală a art. 15 C. pen. și anume: „aplicarea facultativă a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive”.

La stabilirea legii penale mai favorabile (între legea aplicabilă la soluționarea definitivă a cauzei și legea ce a intervenit după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și înainte de executarea integrală a pedepsei), urmează să fie avute în vedere toate criteriile și regulile de determinare a legii penale mai blânde.

Aplicând criteriile privind condițiile de incriminare și sancționare, se constată că modificarea art. 146 C. pen., influențează încadrarea juridică a faptei în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede o formă agravantă, în funcție de producerea consecințelor deosebit de grave, raportat la cuantumul prejudiciului.

Stabilirea încadrării juridice a faptei conform legii noi este numai un raționament utilizat pentru a se stabilit dacă legea nouă este mai favorabilă, verificând astfel îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 15 C. pen.

În consecință, admisibilitatea contestației la executare întemeiată pe dispozițiile art. 15 C. pen. (la fel ca și cea întemeiată pe art. 14 C. pen.), nu este afectată de împrejurarea că, potrivit legii noi, fapta săvârșită de condamnat ar primi o altă încadrare juridică. Noua încadrare juridică este analizată de instanță cu ocazia soluționării contestației, fără ca pe această cale să se ajungă la o schimbare a încadrării juridice a faptei pentru care petentul a fost condamnat definitiv.

Încadrarea juridică rămâne cea stabilită în hotărârea contestată, însă pe calea contestației se poate ajunge la reducerea pedepsei ca urmare a aplicării legii penale mai favorabile.

Acesta este spiritul dispozițiilor art. 15 C. pen. (la fel ca și art. 14 C. pen.), o altă interpretare determinând reducerea sferei de aplicare a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive, creând o inegalitate nejustificată între cei aflați în curs de judecată și cei condamnați definitiv. Scopul dispozițiilor legale mai sus menționate este tocmai acela ca și aceștia din urmă să beneficieze de legea mai favorabilă, prin reducerea pedepsei în anumite condiții prevăzute de lege.

Pe cale de consecință, contestația nu poate fi respinsă „de plano”, ci trebuie analizat chiar fondul cererii.

În speță, tribunalul constată că sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute de art. 15 alin. (1) C. pen.: după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și înainte de executarea în întregime a pedepsei de 10 ani închisoare a intervenit o lege penală mai favorabilă care prevede o pedeapsă mai ușoară, iar pedeapsa aplicată este mai mică decât maximum special prevăzut de legea nouă.

Reținând că este vorba despre aplicarea facultativă a legii penale mai favorabile, având în vedere că petentul a executat din pedeapsa aplicată 6 ani, 7 luni și 19 zile închisoare și avut o atitudine deosebită pe perioada executării pedepsei, fiind recompensat de 8 ori, tribunalul apreciază ca numitul Ș.Ș.O. trebuie să beneficieze de dispozițiile legii mai favorabile, contestația fiind întemeiată.

În consecință, văzând dispozițiile art. 15 C. pen., cu referire la art. 458 și art. 461 lit. d) C. proc. pen., s-a redus pedeapsa de 12 ani închisoare aplicată prin sentința penală nr. 310 din 8 iunie 1998 a Tribunalului București, Secția I penală, la 10 ani închisoare.

Notă: Sentința penală a rămas definitivă prin decizia penală nr. 235 din 4 aprilie 2005 a Curții de Apel București, Secția I penală.

2. Impulsuri telefonice. Efracție

C. pen., art. 208 alin. (1) și (2), art. 209 alin. (1) lit. g) și i)

Fapta de a efectua convorbiri telefonice de la un post aparținând unei societăți comerciale, al cărei angajat este inculpatul, situat într-un birou în care acesta a pătruns prin efracție, în timpul nopții, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de furt calificat.

C.S.J., Secția penală, decizia nr. 2574 din 22 mai 2002, în www.scj.ro

Tribunalul Constanța, prin sentința penală nr. 258 din 7 iunie 2001, a condamnat pe inculpatul M.V. pentru săvârșirea infracțiunii de furt calificat, prevăzută de art. 208 raportat la art. 209 alin. (1) lit. g) și i) C. pen.

Instanța a reținut că, în perioada 16-20 decembrie 1999, inculpatul, lăcătuș la o societate comercială, a pătruns prin efracție, în timpul nopții, în mod repetat, în biroul conducerii societății, de unde a efectuat mai multe convorbiri telefonice pe linii speciale.

Inculpatul a declarat apel, susținând că fapta nu constituie furt.

Curtea de Apel Constanța, prin decizia penală nr. 232/P din 7 septembrie 2001, a admis apelul și a redus pedeapsa.

Prin recursul de față, inculpatul critică decizia reiterând susținerile din apel.

Critica nu este fondată.

Inculpatul a sustras din patrimoniul societății comerciale în sediul căreia a pătruns prin efracție, contravaloarea impulsurilor consumate prin efectuarea, fără consimțământul acesteia, a convorbirilor telefonice, încât sustragerea întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de furt calificat.

În consecință, recursul a fost respins.

3. Prezumția de nevinovăție. Aprecierea probelor

C. pen., art. 209

C. proc. pen., art. 65, art. 66

O hotărâre de condamnare nu se poate fundamenta pe presupuneri, ci doar pe probe certe de vinovăție.

Potrivit art. 66 C. proc. pen. inculpatul beneficiază de prezumția de nevinovăție și nu este obligat să-și dovedească nevinovăția (în același sens - art. 6 parag. 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului). Sarcina probei revine, conform art. 65 C. proc. pen., organului de urmărire penală și instanței de judecată, iar îndoiala profită persoanei acuzate.

În cauza dedusă judecătii, doar urma papilară a inculpatului prelevată de la locul săvârșirii infracțiunii, un loc accesibil publicului larg (deci și inculpatului), nu poate constitui o dovadă convingătoare de vinovăție a inculpatului.

Curtea de Apel București, Secția a II-a penală și pentru cauze cu minori și familie, decizia nr. 1031 din 14 iunie 2005, nepublicată

Prin sentința penală nr. 2801 din 8 noiembrie 2004, pronunțată de Judecătoria Sectorului 6 București în dosarul nr. 4996/2004, în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 lit. c) C. proc. pen., s-a dispus achitarea inculpatului M.C. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 208 alin. (1) raportat la art. 209 alin. (1) lit. g) și i) cu aplicarea art. 37 lit. b) C. pen.

În baza art. 14 raportat la art. 346 C. proc. pen., a fost respinsă acțiunea civilă formulată de partea civilă SC D.V. SRL, ca inadmisibilă.

Pentru a pronunța această hotărâre, instanța de fond a reținut că reprezentantul părții civile SC D.V. SRL, O.G., a sesizat organele de poliție cu privire la faptul că în data de 17 iulie 2003, în jurul orelor 5,30, s-a pătruns prin efracție în sediul societății situată în Piața Crângași, de unde au fost sustrase produse alimentare (pachete de țigări, cafea și ciocolată), telecomanda de la aparatul de aer condiționat și suma de 300.000 de lei, valoarea totală a prejudiciului fiind de 10.000.000 de lei. Totodată, acesta a arătat că la momentul săvârșirii infracțiunii exista angajat un personal de pază pentru toată zona Pieței Crângași și că nu a bănuit nici o persoană de săvârșirea infracțiunii.

În urma cercetării la fața locului s-au prelevat mai multe urme papilare și două urme palmare (o urmă digitală de pe vitrină, colțul dinspre geamul spart, trei urme digitale de pe un rest de geam spart, partea de jos din interior, două urme digitale de pe un rest de geam spart, partea de sus din interior, o urmă papilară și două urme palmare de pe un ciob de geam găsit în interior), iar prin raportul de constatare tehnico-științifică nr. 154878 din 5 august 2003 s-a stabilit că din aceste urme papilare și palmare supuse analizei, doar urma papilară de

pe vitrină, colțul dinspre geamul spart, aparține inculpatului M.C., față de care, în aceste condiții s-a pus în mișcare acțiunea penală, celelalte urme stabilindu-se că nu au fost create de inculpat. Inculpatul locuiește în apropierea Pieței Crângași și din cuprinsul declarației sale și a martorei M.C.V. rezultă că acesta mergea în mod frecvent la cumpărături în Piața Crângași. Din declarația aceleiași martore, precum și a martorului C.V., rezultă că inculpatul, după ce a fost eliberat în 2002 (acesta executând o condamnare anterioară), s-a integrat în societate, se înțelegea bine cu părinții și ceilalți membri ai familiei și avea o situație materială care să-i permită un trai decent. Potrivit înscrisurilor depuse la dosar din 1 iunie 2004, inculpatul este angajat de SC G.D. SRL și urmează cursurile cu frecvență redusă la Grupul Școlar I.M.

Analizând toate datele cauzei, instanța de fond a reținut săvârșirea infracțiunii de furt calificat în data de 17 iulie 2003, în urma căreia s-au sustras mai multe bunuri, valoarea prejudiciului fiind de aproximativ 10.000.000 de lei (după aprecierea făcută de reprezentantul părții civile), însă nu s-a putut reține în sarcina inculpatului săvârșirea acestei infracțiuni, din procesul verbal de cercetare la fața locului și din raportul de constatare tehnico-științifică, efectuate pe parcursul urmăririi penale, nerezultând că urma digitală ce aparține inculpatului, identificată la locul faptei, a fost prelevată dintr-un loc unde acesta nu putea ajunge decât ca urmare a săvârșirii infracțiunii, arătându-se că aceasta provine „de pe vitrină, colțul dinspre geamul spart”. Or, acea vitrină se afla într-un loc accesibil publicului larg din magazin, nefiind prelevată urma din partea dinspre interiorul geamului, și chiar și în aceste condiții, și vitrina respectivă era accesibilă cumpărătorilor.

În aceste condiții, instanța a apreciat că există posibilitatea ca urma papilară identificată de organele de poliție să fi fost produsă de inculpat la momentul când a venit la cumpărături în magazinul respectiv și nu cu ocazia săvârșirii infracțiunii. Existând această îndoială legitimă, având în vedere că în favoarea inculpatului funcționează și prezumția de nevinovăție, instanța în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 lit. c) C. proc. pen., a dispus achitarea inculpatului cu privire la săvârșirea infracțiunii de furt calificat prevăzută de art. 208 alin. (1) raportat la art. 209 alin. (1) lit. g) și i) C. pen.

Cât privește latura civilă a cauzei, instanța a luat act că partea vătămată SC D.V. SRL s-a constituit parte civilă cu suma de 10.000.000 de lei. Față de soluția de achitare pronunțată pe latura penală, în baza art. 14 raportat la art. 346 alin. (3) C. proc. pen., prima instanța a respins acțiunea civilă, ca inadmisibilă.

Împotriva acestei soluții a declarat apel Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 6 București, criticând-o pentru greșita achitare a inculpatului. Se arată în dezvoltarea motivelor de apel că prima instanță și-a întemeiat hotărârea, în exclusivitate, doar pe o parte din actele și lucrările efectuate în faza de cercetare judecătorească, fără a verifica nemijlocit probele ce dovedesc vinovăția inculpatului și fără a lămuri contradicțiile flagrante dintre declarațiile date de acesta pe parcursul procesului penal, fiind astfel încălcate dispozițiile art. 3, art. 4 și art. 289 C. proc. pen. Se mai susține că în conformitate cu principiul liberei aprecieri a probelor și a intimei convingeri, instanța avea dreptul să rețină declarațiile inculpatului considerate că exprimă adevărul, dar se impunea fundamentarea concluziilor pe baza unor motive temeinice, pertinente și de ordin logic, convingător dovedite și fundamentate pe celelalte probe ale dosarului, astfel ca acestea să poată fi considerate ca fiind veridice.

Examinând hotărârea atacată prin prisma motivelor de apel invocate, cât și din oficiu, conform art. 371 C. proc. pen., sub toate aspectele de fapt și de drept ale cauzei, tribunalul apreciază că apelul este nefondat, pentru următoarele considerente:

Instanța de fond a făcut o corectă aplicare a legii, respectiv a dispozițiilor art. 63 și art. 345 C. proc. pen., hotărârea pronunțată fiind rezultatul analizei coroborate a probelor administrate în cauză, probe care converg, și în opinia tribunalului, spre unica soluție posibilă în cauză: aceea de achitare a inculpatului M.C.

Inculpatul a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 208 alin. (1) raportat la art. 209 alin. (1) lit. g) și i) C. pen., reținându-se că în dimineața zilei de 17 iulie 2003, în jurul orelor 5,30, ar fi sustras din magazinul situat în Piața Crângași aparținând lui SC D.V. SRL mai multe bunuri în valoare de 10.000.000 de lei, iar probele în acuzare sunt:

1. - plângerea și declarația părții vătămate,
2. - procesul verbal de cercetare la fața locului,
3. - raport de constatare tehnico-științifică,
4. - declarațiile inculpatului.

Analizând fiecare dintre aceste probe se constată că:

1. în ce privește plângerea și declarațiile reprezentantului părții vătămate (O.G.) acesta nu face decât să încunoașteze organele judiciare cu privire la furtul din data de 17 iulie 2003, să arate bunurile care au fost sustrate și să prezinte detalii cu privire la starea maga-

zinului de unde s-a realizat sustragerea bunurilor (starea ușii de acces, a geamurilor etc.).

2. procesul-verbal de cercetare la fața locului din data de 17 iulie 2003 cuprinde constatările efectuate de organul de cercetare penală, fiind menționat geamul vitrinei ca spart, cu cioburi în interiorul magazinului.

3. declarațiile inculpatului M.C. care a fost audiat în faza de urmărire penală de trei ori și în nici una dintre declarații inculpatul nu recunoaște săvârșirea infracțiunii.

4. în fine, raportul de constatare tehnico-științifică nr. 154878 din 5 august 2003. Acesta concluzionează că urma papilară nr. 1 ridicată cu ocazia cercetării la fața locului, de pe vitrină, colțul dinspre geamul spart, privind furtul comis în noaptea de 16 spre 17 iulie 2003, a fost creată de degetul inelar de la mâna dreaptă a lui M.C., restul urmelor create pe geamurile sparte nefiind ale inculpatului.

Or, în condițiile în care respectivul magazin era accesibil publicului larg, singura probă în acuzare - urma papilară prelevată de pe vitrină, colțul dintre geamul spart, nu poate conduce la concluzia că inculpatul, în mod indubitabil, este autorul infracțiunii de furt, fiind posibil ca respectiva urmă să fi fost produsă de inculpat în alte împrejurări (cu ocazia efectuării de cumpărături, spre exemplu).

Pentru a se putea reține săvârșirea de către inculpat a acestei infracțiuni ar fi trebuit ca urma digitală ce aparține inculpatului și care a fost identificată la locul faptei, să fi fost prelevată dintr-un loc unde acesta să nu fi putut ajunge decât ca urmare a săvârșirii infracțiunii sau această împrejurare (prezența urmei papilare în acel loc) să se coroboreze cu cel puțin un alt element în acuzare.

Nici una dintre aceste teze nu este susținută de elemente probatorii, respectiv urma papilară a fost prelevată dintr-un loc accesibil publicului larg (deci și inculpatului), iar aceasta nu se coroborează cu nici o un alt element probatoriu care să vină în acuzare.

În motivele de apel procurorul susține că:

- instanța de fond nu a avut în vedere contradicțiile din declarațiile inculpatului (faptul că în faza de urmărire penală acesta nu a declarat că ar fi trecut prin acel magazin);

- instanța de fond și-ar fi întemeiat hotărârea exclusiv pe lucrări efectuate în faza de cercetare judecătorească;

- apoi face raționamente bazate pe presupuneri „(...) este ușor de imaginat că inculpatul a intrat prin spărtura creată, sprijinindu-se pe colțul vitrinei, fie pentru a putea să pătrundă mai ușor fără a se deze-